

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Scriptoribus Ecclesiasticis Liber Vnus

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Coloniae Agrippinae, 1645

Seculum duodecim ab Anno 1100. ad 1200.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64672)

sumpra: est enim Pannomia quasi compendium decreti Iuonis. & ideo mirum videri non debet, quod libro 8. multa sint decreta ex Innocentio secundo Papa, & ex historia Sigeberti, qui fuerunt Iuone posteriores.

De Samuele Marochiano. 1090.

SAMUEL Marochianus ex Iudæo Christianus scripsit vtilissimam epistolam, siue librum de aduentu Messie, & de iis, quæ Iudæi moderni negant, & ob quæ in Iudaismo obstinate perseverant. Scripsit autem, vt ipse testatur, post mille annos ab vltima euersione Ierosolymæ sub Tito Imper' id est, post annos mille septuaginta duos à natali Domini. Extat hic liber in tomo 4. Bibliothecæ sanctorum Patrum, editionis secundæ, & etiam seorsim excusus inuenitur.

Seculum duodecim ab Anno

1100. ad 1200.

De Leone Ostiensi. 1101.

LEO Marsicanus Episcopus Ostiensis factus à Paschali secundo, sub eodem obiit ad initium anni 1110. Scripsit chronicum Monasterii Cassinensis à sancto Benedicto vsque ad Desiderium Abbatem, qui fuit postea Victor Papa tertius. In quo chronico non pauca attinguntur ad historiam Ecclesiasticam illorum temporum valde vtilia.

De Zacharia Chrysopolitano. 1101.

ZACHARIAS Episcopus Chrysopoleos vixit tempore Paschalis secundi Pontificis ad initium anni 1101. & scripsit in quatuor Euangelia quatuor libros Commentariorum.

De Sigeberto Historico. 1101.

SIGEBERTUS Monachus Gemblacensis vixit tempore Gregorii septimi Pontificis, & obiit tempore Paschalis secundi

Secundi circa annum Domini 1112. Scripsit chronologiam, quæ extat cum aliis historicorum Germanorum libris ab anno Domini 381. vsque ad annum 1111. continuauit Sigebertum Robertus de Monte vsque ad annum Domini 1210.

Porro Sigebertus in sua Chronologia iniquior fuit Gregorio septimo ob studium erga Imperatorem: qua de causa non pauca mentitus est, & præsertim cum narrat obitum ipsius Gregorii.

Scripsit præterea duos libros de viris Illustribus inter quos se ipse posuit, & opuscula sua diligentissime numerauit. Inter quæ opuscula vnum inuenitur contra epistolam Gregorii septimi ad Episcopum Metensem, & alterum contra epistolam Paschalis secundi, quæ opuscula merito ab Ecclesia Catholica interdicta fuerunt.

Scripsit quoque, vt ipse testatur, librum contra eos, qui calumniantur Missas coniugatorum Presbyterorum, qui liber periisse viderur, & iure indignus enim erat, qui lucem aspiceret. Neque enim Gregorius septimus in cuius odium liber ille scriptus erat, reprehenderat Missas coniugatorum Presbyterorum, sed Missas concubinariorum Presbyterorum: neque vetuerat Gregorius, Missas eiusmodi concubinariorum audiri, quod existimaret illas non esse veras Missas, sed quod iudicaret concubinarios indignos esse, qui Missam celebrarent, & qui à fidelibus populis frequentarentur. Quod autem liber ille Sigeberti in defensionem concubinariorum Sacerdotum, scriptus esset contra Gregorii Papæ edictum, perspicuum est ex ipsa eius chronologia ad annum Domini 1074. vbi dicit, à Gregorio septimo prohibitos fuisse vxoratos Sacerdotes diuina officia celebrare, nouo exemplo & inconsiderato, &c. Sed in defensionem Gregorii Papæ contra calumnias Sigeberti, scripsit sanctus Anselmus in epistola ad Gulielmum Abbate, quæ est nu. 8. vbi sic ait, De Presbyteris, inquit, qui se aperte reproba libidinis cōuersatione Deo reprobabiles exhibēt, omnino reuēdū est,

quod Apostolica prouidentia Ecclesiastico, iustoque rigore constituit. Neque nullatenus conuenit, ut ibi reuerenter adstent, ubi pertinaciter aperta, & impudenti libidine fœrentes Dei, & Sanctorum prohibitionem contemnendo, sacris altaribus deseruiunt, imo non deseruiunt sed quantum ad ipsos, commaculant: non quoque ea, quæ tractant contemnenda, sed tractantes execrandos existimet: ut quæ Dei, & Angelorum præsentiam non reuerentur, vel hominum detestatione repulsi, sacra contaminare desistant.

De Gofrido Vindocinensi. IIIOI.

Gofridus Abbas Vindocinensis, & Cardinalis tit. S. Priscæ ab Urbano secundo creatus vixit vsque ad extrema tempora Honorii secundi, ut constat ex epistola Innocentii ad ipsum. Scripsit epistolarum libros quinque, Opuscula quindecim, & sermones duodecim: quæ omnia extant excusa Parisiis anno 1610. opera Iacobi Sirmundi è Societate Iesu.

De Berengosio Abbate. IIII2.

Berengosius Abbas scripsit de inuentione sanctæ Crucis libros tres: item librum de mysterio ligni Crucis, & sermones variorum argumentorum, quæ omnia extant in Bibliotheca sanctorum Patrum tomo secundo editionis secundæ.

Hunc Prior Carthusiæ Treuirensis, qui eum in lucem edidit existimat illum Berengosium esse, qui fuit Abbas sancti Maximi tempore Paschalis secundi Pontificis, & Henrici quarti Imperatoris.

De Euthymio Zigabeno. IIII8.

Euthymius Zigabenus Monachus vixit tempore Alexii Comeni Imperatoris, ut ipse testatur initio Panopliæ.

Scripsit Panopliam aduersus omnes hæreses, & parte secunda tit. vigesimo tertio describit errores Basilii auctoris Bogomilum, quem Alexius Imperator comburi iussit in equestri theatro.

Scri.

Scriptit etiam Commentaria in omnes Psalmos, & in quatuor Evangelia. Falluntur, qui hunc auctorem floruisse scribunt anno Domini quadringentesimo quadragesimo, vel millesimo centesimo octogesimo, floruit vero anno millesimo centesimo decimo octavo, quo Alexius Imperator obiit.

De Ioanne Zonara. 1118.

Ioannes Zonaras Monachus Græcus scripsit libros tres Annalium, quibus complexus est historiam vniuersalem ab orbe condita vsque ad exitum Alexii Comneni Imperatoris Græcorum, qui obiit anno Domini millesimo centesimo decimo octavo.

Scriptit etiam Commentaria in Nomocanonem Photii.

De Ruperto Tuitiensi. 1119.

Rupertus Abbas Tuitiensis vixit tempore Paschalis secundi Pontificis, & Henrici quarti dicti quinti Imperatoris circa annum Domini millesimum centesimum undecimum: hunc enim annum ipse norat libro 8. de diuinis officiis cap. 4. Scripsit multa opera quorum catalogum ipse ponit in epistola dedicatoria ad Cunonem Episcopum Ratisponensem, cui dedicat libros de diuinis officiis.

Opera eius hac sunt.

De diuinis officiis, lib.	12
In Iob Commentariolum abbreviatum,	10
In Ioannem Euangelistam,	14
De operibus sanctæ Trinitatis,	42
In Apocalypsim,	12
In duodecim Prophetas minores,	30
De victoria Verbi,	13
De gloria & honore filii hominis secundum Euangelium Matthæi,	8
De glorioso Rege David ex lib. Regum,	11
In Cantica Canticorum,	7

Observatio prima.

Libri de officiis diuinis olim carebant nomine auctoris, nam, vt testatur Thomas Valdensis lib. de Sacrament. cap. 47. 68. & 93. extrabat suo tempore liber, siue opus de diuinis officiis, ex quo Ioannes Wiclef, hæresiarcha mirifice triumphabat, & Catholicos vexabat, nunc sancti Ambrosii, nunc sancti Isidori, nunc sancti Fulgentii nomine eum librum vendicans. Itaque Catholici diu libri eius auctorem quærentes suspicati sunt, auctorem fuisse quendam Valramum, ad quem scripsit sanctus Anselmus librum de azymo: hinc postea Dominicus à Soto, Claudius Sanctius, Gulielmus Alanus Cardinalis, & alii, auctorem erroris de impanatione fecerunt Valramum. Sed reuera opus illud de diuinis officiis à Wiclefo citatum, non est Valrami, qui nihil eiusmodi vsquam scripsisse legitur, sed Ruperti Tuitiensis Abbatis, de quo nunc agimus siquidem initium illius operis quod à Wiclefo citabatur apud Valdentem erat: Ea quæ per anni circulum: & hoc ipsum est initium librorum Ruperti de officiis diuinis. Deinde omnia quæ citabat Wiclefus ex auctore de diuinis officiis, inueniuntur ad verbum in lib. 2. de officiis diuinis cap. 2. & cap. 9. apud Rupertum. Propterea errores istius libri, inueniuntur etiam in libris Ruperti in Exodum, & in Ioannem, vt plane constet eundem esse auctorem omnium istorum librorum. Denique Algerus libro 1. de Sacramento Eucharistiæ cap. 6. dicit tempore suo exortam nouam hæresim, & absurdissimam de impanatione. Atqui Rupertus vixit eodem seculo, quo Algerus & erat Algero paulo senior: & hic ipse error, quem Algerus notat haberetur in secundo lib. cap. 2. & cap. 9. de officiis diuinis apud Rupertum. Atque hæc videtur esse causa, vt opera Ruperti Tuitiensis alioqui non mala, nec indocta iacuerint sine luce, & honore in tenebris obliuionis, annis circiter quadringentis: nam nostro primum tempore cœperunt lucem aspicerere.

Obser-

Obseruatio secunda.

Error Ruperti in eo situs est, quod existimauit, non conuerti panem in corpus Christi dum conficitur Eucharistia, sed assumi à Verbo Diuino, quemadmodum assumpta est humanitas. Id perspicuum est ex libro sexto in Ioannem, vbi Rupertus dicit, Verbum factum esse hominem, non destruendo, sed assumendo humanitatem: & eodem modo in Eucharistia idem verbum fieri panem non destruendo, sed assumendo panem, & similia habet libro secundo in Exodum cap. decimo sed clarissime libr. secundo de officiis diuinis cap. secundo cum sic ait, Nec duo corpora dicuntur, aut sunt, hoc quod de Altari, & illud quod acceptum est de vtero Virginis: quia videlicet vnum idemque Verbum, vnus idemque Deus sursum est in carne, hic in pane: & cap. 9. sic inquit, Verbum Patris carni, & sanguini, quem de vtero virginis assumpserat, & pani ac vino, quod de altari assumpsit, medium interueniens, vnum sacrificium efficit, quod cum in ora fidelium Sacerdos distribuit, panis & vinum absumitur, & transit, partus autem Virginis cum vnito sibi Verbo Patris & in cælo, & in hominibus integer permanet, & inconsumptus: hæc ille, vbi cum dicit, permanere in cælo, & in hominibus partum Virginis Verbo Patris vnitum, intelligit, permanere in hominibus per fidem, non re ipsa: statim enim subiungit, Sed in illum in quo fides non est, præter visibiles species panis, & vini nihil de sacrificio peruenit. hæc ille. Hunc errorem explicuimus, & refutauimus libro 3. de Sacramento Eucharistiæ cap. 11. & 15.

De Algero Scholastico. 1130.

Algerus Scholasticus Leodiensis, ac postea Monachus Cluniacensis floruit circa annum Domini millesimum centesimum trigessimum. Scripsit varia opuscula de gratia, & libero arbitrio, & de Misericordia, & iustitia. Sed præcipuum eius opus est de corpore & sanguine Domini contra Berengarium, quod tribus libris comprehensum valde laudatur à venerabili Petro Cluniacensi.

niacensi, qui initio libri de sacrificio dicit, Lanfrancum scripsisse de Sacramento Eucharistiæ, bene, plane, perfecte: Guimundum, melius, plenius, perfectus; Algerum, optime, plenissime, perfectissime. Sed tamen obseruandum est, hunc Algerum lib. 2. cap. 1. non recte scripsisse species Sacramentales non posse corrumpi, vel rodi à muribus, &c. quod etiam notauimus in Guimundo, à quo id videtur Algerus accepisse, sic etiam cap. 8. perperam citauit Algerus sanctum Augustinum, cum ait, Vnde, vt ait Augustinus nec caro sine sanguine, nec sanguis sine carne rite communicatur. Hæc enim non sunt Augustini, sed Paschasio in libro de corpore Domini capite 14. Denique cap. 10. videtur Algerus velle esse de iure diuino, vt sacrificium Missæ celebretur in azymo: quod non est verum, alioquin Ecclesia non toleraret eos, qui celebrant in fermentato. Hæc notare volui, non vt imminuam gloriam Algeri, qui magno zelo veritatem sua aetate defendit: sed ne lector offendiculum incurrat in legendo opere isto, alioqui valde bono, cum sit commune mortalibus aliquando labi. Extat hoc opus Algeri impressum Louanii cum Paschasio, Lanfranco, & Guimundo, nec non cum iisdem in Bibliotheca sanctorum Patrum tome sexto, editionis secundæ.

De Hildeberto Turonensi. 1125.

Hildebertus Archiepiscopus Turonensis vixit tempore Honorii secundi Pontificis, ad quem epistolam scripsit. Honorius autem sedere cœpit anno Domini 1125.

Scripsit Sermones, Epistolas, & Carmina sacra quæ extant in Bibliotheca sanctorum Patrum tome 7. editionis secundæ, ad eum vna extat Epistola S. Bernardi, qua eum hortatur, vt Innocentium secundum, vt verum

Pontificem agnoscat, &
veneretur.

* *

* *

De S. Bernardo. 1130.

SANCTUS Bernardus Abbas Clarauallensis, vir plane Apostolicus, & non minus gloria miraculorum, quam sapientiæ splendore illustris, floruit maxime tempore Innocentii secundi Pontificis anno Domini millesimo centesimo trigesimo sed obiit an. 1153. ætatis suæ sexagesimo sexto. Scripsit multa opera, sed multa etiam illi tribuuntur quæ eius non sunt. Opera, quæ sine dubio sanctum Bernardum habent auctorem illa sua sunt, quæ numerantur à Gofrido eius discipulo, & alumno lib. 3. vitæ ipsius capite ultimo, vitam enim sancti Bernardi primus scripsit eo viuente Gulielmus Abbas sancti Theodorici, unico libro comprehentam: deinde adiecit secundum librum Bernardus Abbas bonæ Vallis; tres vltimos addit Gofridus Monachus Clarauallensis.

Opera sancti Bernardi indubitata ex Gofrido Monacho.

Homiliæ in laudem Virginis Mariæ, siue super, Missus est angelus,	4
De gradibus humilitatis,	1
De diligendo Deo,	1
Apologeticus ad Gulielmum Abbatem,	1
De præcepto, & dispensatione,	1
Exhortatorius ad milites templi,	1
De gratia, & libero arbitrio,	1
De Consideratione ad Eugenium,	5
In Cantica, sermones,	86
Epistolæ ad diuersos,	351
Vita sancti Malachiæ Episcopi Hiberniæ.	

Opera sancti Bernardi secundi ordinis, quæ habentur etiam pro indubitatis.

De Aduentu Domini serm	7
De Vigilia natalis Domini,	6
De natali Domini,	6
De Circumcisione,	3
De	

De Epiphania.	4
Dominica prima post Epiphaniam,	2
De Conuersione sancti Pauli,	2
De Purificatione beatæ Mariæ,	3
De Septuagesima,	2
De Quadragesima,	7
De sancto Benedicto Abbate,	1
De Annuntiatione beatæ Mariæ,	3
De Dominica Palmarum,	3
De feria quarta pœnosa,	1
De feria quinta in Cœna Domini,	1
De Pascha,	4
De Octaua Paschæ,	2
De Rogationibus,	1
De Ascensione,	6
De Pentecoste,	3
De sancto Ioanne Baptista,	1
De sanctis Petro, & Paulo,	4
De Dauid, & Colia.	1
De septem panibus,	3
De sancto Victore,	2
De sancta Maria Magdalena,	1
De Assumptione B. Mariæ Virginis,	5
De verbis, Signum magnum.	1
De natiuitate sanctæ Mariæ,	1
De sancto Michaeli,	2
De festo omnium Sanctorum.	5
De sancto Malachia,	1
De verbis Isaïæ,	5
De sancto Martino,	1
De sancto Clemente.	1
In vigilia sancti Andreæ,	1
In die sancti Andreæ,	2
In obitu Humberti,	1
In dedicatione Ecclesiæ,	6
In Psalmum 90.	17
De diuersis argumentis,	35
De altitudine cordis,	4
De	

De Conversione ad Clericos.

Sermonis parui,

De donis Spiritus sancti,

Sententiæ sancti Bernardi.

Declamatio in illud, Ecce nos reliquimus omnia.

Ordo tertius operum dubiorum.

Ad fratres de monte Dei.

Meditationes.

De interiori domo.

De ordine vitæ.

Descala Claustralium.

Formula honestæ vitæ.

Speculum Monachorum.

Sermones varii.

Liber de conscientia.

Descriptio Clatæ vallis.

Lamentatio Virginis Mariæ.

Doctrina sancti Bernardi.

Homilia de exeuntibus in Emaus.

De amore Dei.

De natura, & dignitate Diuini amoris.

Sermo de Passione Domini.

Tractatus de Passione Domini.

Rhetorica sancti Bernardi

De modo bene viuendi ad sororem suam.

De Conscientia.

Sermones de diuersis argumentis,

Super Salue Regina.

Epistola ad quendam, qua docetur, quid à nobis requi-
rat Deus.

De oneribus sermones.

Observatio prima.

Inter opera secundi ordinis est sermo de natiuitate
beata Mariæ, qui non est, vt multi existimant, de natiui-
tate ex sancta Anna matre sua in hunc mundum, sed de
natiuitate per dormitionem mortis, in eelum, quo mo-
dodi-

do dicuntur natalitia aliorum omnium Sanctorum. Id ex contextu facile potest intelligi, hæc enim sunt prima verba, Fœcundæ Virginis amplectitur cælum præsentiam, terra memoriam veneratur, &c.

In eodem ordine est sermo breuissimus de beata Virgine post sermonem quintum de Assumptione, sed ille ex sermonibus paruis est secundus, & inde huc sine causa translatus: & fortasse non est sancti Bernardi, cum auctor eius sermonis dicat, se carere virginitate, & ex primo libro, cap. 3. vitæ sancti Bernardi probabiliter colligatur, eum virginem fuisse.

In eodem ordine inuenitur lib. Sentent. S. Bernardi, de quo libro ambigo, an sit scriptus ab ipso sancto Bernardo an ab aliquo alio, qui collegerit eas sententias ex scriptis, & Sermonibus eiusdem sancti viri: video enim in iis sententiis quædam vocabula barbara, vt guerram, pro bello & res alias leuiores, quam vt decere videantur sanctum Bernardum: sed nihil definitio.

Observatio secunda.

In tertio ordine quo dubia opera continentur: aliqua sunt, quæ manifeste sancti Bernardi non sunt, sed tamen graua, & vtilia sunt: alia habent suos auctores, qui in titulis prænotantur: alia sunt inepta, & indigna, quæ tanto viro attribuantur: alia denique tam proxime accedunt ad spiritum, & stylum sancti Bernardi, vt eius fœtus iudicari possint. Ac vt dicam de singulis quod sentio:

Sermo, seu liber de vita solitaria ad fratres de monte Dei, non habet stylum, sed habet spiritum sancti Bernardi, & dignissimus est, qui legatur, tribui solet hic liber Guiljelmo Abbati de S. Theodorico.

Meditationum capita sexdecim similia sunt libro superiori: non habent stylum, neque eruditionem sancti Bernardi, sed habent pietatem, & deuotionem, & vtiliter legi possunt.

Tractatus de interiori domo, non est malus, sed ad superiores duos non pertingit.

Tra-

Tractatus de ordine vitæ, siue de doctrina puerorum, similis est superiori.

Scala claustralium, siue de modo orandi, non habet stylum S. Bernardi, sed alioqui insignis libellus est, & lectu dignus.

Formula vitæ, cum annexo documento, & speculum Monachorum, vtilissima continent documenta, ac Religiosis viris plane necessaria, quamuis à stylo sancti Bernardi longe abhuc.

Sermones de Natali Domini, qui ordine succedunt, non sunt beati Bernardi: neque eruditi: siquidem in primo sermone auctor laudat Abbatem Claræuallensem, id est, sanctum Bernardum, proinde non est ipse sanctus Bernardus sermonis auctor. Idem ipse auctor dicit, nocte Natalis Domini corruisse templum pacis Romæ, quod æternum futurum sperabatur. At nascente Domino nondum templum illud ædificari cœptum erat, denique stylus turgidus est, sed vocabulis barbaris non caret.

Idem de aliis sermonibus, eiusdem auctoris iudicium fieri potest.

Inter sermones est vnus de Villico iniquitatis, cui præmittitur epistola Bernardi ad Matthæum Episcopum Albanensem, cui sermo ille transmittitur, & quidem sermo stylum sancti Bernardi non habet, sed alioqui eruditam explicationem continet. Itaque vel sanctus Bernardus solitam suam eloquentiam in hoc sermone neglexit, vel alius Bernardus est, qui sermonem istum conscripsit.

Liber de conscientia pius, & vtilis est, quamuis S. Bernardi esse non videatur.

Descriptio claræ Vallis non est S. Bernardi, sed alicuius, qui eam bene nouerat.

Lamentario B. Virginis indigna est, quæ S. Bernardo tribuatur, quippe, qui ineptias, & falsa nonnulla continet.

Sermo de duobus discipulis euntibus in Emmaus insignis est, sed S. Bernardi stylum non habet.

Liber de amore Dei stylum potius Sancti Augustini, quam S. Bernardi habere videtur: qui enim librum illum composuit imitari voluit sanctum Augustinum in libris confessionum cum Deo colloquentem.

Liber de natura, & dignitate amoris diuini subtilis, & obscurus est, nec cuius sit affirmare possum.

Sermones duo de Passione Domini, quorum prior incipit, Iesum Nazarenum, & posterior longe prolixior, Ego sum vitis vera, docti sunt, & viles, sed non videntur sancti Bernardi, si è stylo iudicium fiat.

De Rhythmis, hoc solum dicere possum, illum, qui incipit Iesu dulcis memoria, longe præstare cæteris omnibus.

Liber de modo bene viuendi, qui scriptus dicitur à sancto Bernardo ad sororem suam: vtilissima documenta continet, sed neque stylum habet sancti Bernardi, neque ad sororem eius scribi potuit: hic enim liber ad sororem Virginem, & cum Virginibus in monasterio degentem scribitur, vt perspicuum est ex cap. 21. Sanctus autem Bernardus vnicam habuit sororem; eamque primo coniugatam, deinde sanctimoniam. Vide lib. 1. vitæ S. Bernardi cap. 1. & 6.

Liber de conscientia, de gradibus humilitatis, sermones de Cœna Domini, & cætera vsque ad finem secundi tomi, non solum longe distant à stylo S. Bernardi, sed etiam verisimile non est de iisdem argumentis toties S. Bernardum differuisse.

De Petro Cluniacensi. 1130.

Petrus venerabilis Abbas Cluniacensis S. Bernardi æqualis fuit, vt epistolæ testantur, vltro, citroque missæ. Fuit nobilis Aquitanus, ac primo miles, deinde monachus. Scripsit libros duos de miraculis sui temporis.

Scripsit librum, per formam epistolæ, aduersus errores Petri de Bruis, in quo egregie tractat:
De baptismo paruulorum.

De

de auctoritate libri Actorum Apostolorum.

de auctoritate epistolæ beati Pauli.

de auctoritate Ecclesiæ.

de auctoritate veteris Testamenti.

Iterum de baptismo paruulorum.

de Basilicis, templis, & aris.

de veneratione sanctæ Crucis.

de sacrificio Missæ, & veritate transubstantiationis.

de suffragiis defunctorum.

de laudibus Dei in canticis, & musicis instrumen-
tis.

Scriptit quoque libros multos epistolarum ad diuer-
sos quarum nonnullas refert Cardin. Baronius tomo 12.
Annalium.

Addit Trithemius, eum scripsisse de conuersatione E-
remitica, sed hunc librum non vidi, neque vtrum extet,
scio.

De Hugone de sancto Victore. 1130.

HVgo de sancto Victore natione Saxo, professione
Monachus, æqualis fuit S. Bernardi, vt ex epistola S.
Bernardi ad hunc ipsum Hugonem constat. Scripsit mul-
ta, quæ tribus tomis comprehenduntur in editione Vene-
ta anni 1588.

Primi Tomi hæc sunt.

De scripturis, & scriptoribus sacris, prænotatio-
nes.

Annotationes elucidatoriæ in Pentateuchum, Iudices,
libros Regum, Psalmos aliquot.

In Ecclesiastem homiliæ 19.

Annotationes elucidatoriæ in Threnos, in Ioelem: &
Abdiam.

Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in totum te-
stamentum vetus, exceptis Prophetis, & libris sapientia-
libus.

Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in quatuor
Euangel.

Annotationes literales, & quæstiones in epistolas S. Pauli.

Annotationes elucidatoriæ in Dionysium, Areopagitam.

Secundi Tomi hæc sunt.

Institutiones in decalogum.

Expositio in Regulam sancti Augustini.

De institutione nouitiorum.

De anima libri quatuor.

De medicina animæ.

De artha animæ.

De laude charitatis.

De modo orandi.

De fructu carnis & spiritus.

De nuptiis carnalibus, & spiritualibus libri duo.

De vanitate mundi libri quatuor.

De meditatione libellus.

De Arcæ mysticæ descriptione.

De Arca Noe libri quatuor.

Sermones centum de variis argumentis.

Sermo de Assumptione B. Mariæ.

Observatio.

Opusculum de claustro animæ tribuitur Hugoni de S. Victore, vt in eius operibus inuenimus: sed esse alterius Hugonis, qui de Folietra dicitur, S. Antoninus affirmat. Et sane stylum prioris Hugonis non habet.

Tertii Tomi hæc sunt.

Nidascali libri septem, quorum vltimus de Trinitate differit, reliqui sex ad artes liberales pertinent.

De potestate & voluntate dei, libellus.

De quadruplici voluntate in Christo, libellus.

De sapientia animæ Christi, libellus.

De vnione corporis, & spiritus libellus.

De Verbi dei efficacia, libellus.

Apologia de verbo Incarnato.

De verbo Incarnato disputationes tres.

De per-

- De perpetua Virginitate beatæ Mariæ.
Miscellaneorum secundi codicis, libri quinque.
De filia Iephte tractatus.
Speculum de mysteriis Ecclesiæ.
De ceremoniis, Sacramentis, & officiis Ecclesiasticis
lib. 3.
De canone mystici libaminis, libellus.
Dialogus de Sacramentis legis naturalis, & scri-
ptæ.
Summa sententiarum septem tractatibus comprehen-
sa, quorum est.
Primus de Fide, Spe, & Charitate, de Trinitate, & In-
carnatione.
Secundus de creatione, & statu angelicæ naturæ.
Tertius de creatione, & statu humanæ naturæ.
Quartus de Sacramentis in genere, & præceptis diui-
nis.
Quintus de Sacramento Baptismi.
Sextus de Sacramento Confirmationis, Eucharistiæ.
& Extremæ vnctionis.
Septimus de Sacramento coniugii.
De Sacramentis Christianæ fidei libri duo.

Observatio.

Non pauca sunt in operibus Hugonis, quæ non viden-
tur germana eius opera, sed quoniam auctor editionis
Veneræ suis locis hæc annotavit, & mihi non licuit per
angustias temporis omnia excutere, remitto lectores ad
notas quæ in ipsis operibus extant. Hæc solum addam ex-
tare apud Card. Baronium insignem epistolam Hugonis
ad Ioannem Archiepiscopum Hispalensem apostatam à
fide, tomo 12. ad annum Dom. 1136.

De Richardo de sancto Victore. 1130.

Richardus de sancto Victore, natione Scorus, Mona-
chus Ordinis Canonorum regularium, Hugonis
tempore claruit & in eodem monasterio sancti Victoris
sanctissimè vixit. Fuit quoque S. Bernardi amicissimus,

vt ex libris ad eum scriptis perspicuum est. Eius opera
duobus tomis continentur.

Primi Tomi opera.

De exterminatione mali, & promotione boni tract.	1
De statu interioris hominis,	3
De eruditione interioris hominis libri	3
Beniamin minor, id est, de præparatione ad contem- plationem.	
Beniamin maior, id est, de gratia contemplationis libri.	5
Allegoriæ tabernaculi fœderis,	1
De Trinitate,	6
De tribus appropriatis personis in Trinitate, ad san- ctum Bernardum,	1
De Incarnatione Verbi ad eundem,	1
De Emmanuele libri,	2
Exceptionum,	4
De potestate ligandi, & soluendi tract.	1
De contemplatione plagarum in fine mundi,	1
De Iudiciaria potestate in finali iudicio,	1
De spiritu blasphemix,	1
De gradibus charitatis,	1
De quatuor gradibus violentæ charitatis,	1
De gemino Paschate,	1
In die Paschæ sermo,	1
Declaratio difficultatum Scripturæ sanctæ, ad san- ctum Bernardum,	1
Quomodo Spiritus sanctus sit amor Patris, & Filii.	1
De differentia peccati mortalis, & venialis,	1
De superexcellenti Baptismo Christi,	1
De missione Spiritus sancti sermo,	1
De comparatione Christi ad florem, & beatæ Mariæ ad Virgam.	
Quomodo Christus ponitur in signum populorum,	1
De differentia sacrificii David, & Abrahæ,	1
De Differentia beneficii Abrahæ, & beatæ Mariæ.	1

Opera

Opera Tomi secundi.

Explicatio difficultatum ex tabernaculo fæderis.

De templo Salomonis ad literam.

De concordia temporum in libros Regum.

Explicatio variorum locorum in Psalmos.

Explicatio libri Cantici canticorum.

De visione Ezechielis.

De templo Ezechielis.

Decisio dubiorum in Apostolo.

In Apocalypsim Ioannis libri septem.

Observatio.

Hæc omnia opera, vno excepto, quod inscribitur, Exceptionum libri quatuor, videntur mihi docta, & pia, & dignissima ingenio acutissimo Richardi, neque scio de eis ab vlllo esse dubitarum, an sint legitima Richardi opera. De libris exceptionum non nihil ambigo, an sint eiusdem auctoris, non quod non sint libri illi eruditione varia pleni, sed quod quædam contineant, quæ non videntur à Richardo scribi potuisse. Libro primo cap. 24. sic loquitur, Inuentores Theologiæ fuerunt apud Græcos Linus, apud Latinos Varro: & nostris temporibus Ioannes Scotus. At cur Ioannes Scotus inuentor Theologiæ? cur non magis Moses, aut Athanasius, aut Augustinus, aut Ioannes Damascenus? Deinde non sunt noti Ioannes Scotinisi duo, vnus trecentis annis ante Richardum, alter centum, & amplius annis post Richardum: quis igitur ille est, de quo hic dicitur, Et nostris temporibus Ioannes Scotus eodem capite dicit hic auctor, inuentorem Rhetoriæ fuisse Demosthenem. Id quod est manifeste falsum: Demosthenes enim insignis orator fuit sed ante illum fuerunt alii, vt Isocrates, Pericles, & alii, & cum ipso claruit Æschines: & eodem tempore floruit Aristoteles, qui de Rhetorica egregie scripsit. In tertio libro cap. 7. scribit de Insulis, & Scotiam suam tantum nominat. Et cap. 8. describit ciuitates celebres totius mundi, & Lutetiam Parisiorum, vbi ipse degebat, ne nominat quidem, vt neque Londinum, neque

Cantuariam, neque Edimburgum, neque alias Britannia, vel Scotiae Ciuitates. In quarto libro numerat Pontifices Hebraeorum, & omittit Aaron, Eleazarum, Phinees & nonnullos alios inter praecipuos.

De VVilhelmo Malmesberienfi. 1130.

Vilhelmus, seu Gulielmus Monachus Anglus, dictus Bibliothecarius, & Malmesberienfis, vixit eodem tempore, quo praedicti quatuor scriptores. Scripsit libros quinque de rebus gestis Regum Anglorum, vsq; ad Henricum primum. Item historiae nouellae libros duos. denique de rebus gestis Pontificum Anglorum libros quatuor.

De Henrico Vtidoniensi. 1145.

Henricus Vtidoniensis scripsit historiam Anglicanam libris octo vsque ad Stephani Regis obitum: id est, vsque ad annum millesimum centesimum quinquagesimum tertium.

De Gratiano. 1140.

Gratianus Patria Clusinus, professione Monachus sancti Benedicti, claruit tempore Eugenii tertii Pontificis, & Conradi tertii Imperatoris ad annum domini millesimum centesimum quadragesimum quintum. Scripsit decretum, siue concordiam discordantium canonum: opus valde laboriosum, in quo canones plurimos collegit ex scripturis, ex responsis Pontificum, ex Conciliis & ex Patribus. Et quamuis multi alii viri docti in hoc genere scriptiois laborauerint, vt Dionysius Exiguus, Isidorus, Cresconius, Burchardus, Iuo, & si qui alii sunt: ipse tamen solus obtinuit, vt publice in gymnasiis praegeretur, & multorum doctissimorum virorum Commentariis illustraretur.

Scripsit hoc opus Bononiae in monasterio sancti Felicis ex sententia Trithemii in secundo libro de viris Illustribus Ordinis sancti Benedicti, anno Domini 1127. vel vt alii volunt, anno domini 1151. nisi forte Trithemius in
choatio.

choationem, alii consummationem operis annotauerint.

Porro hoc opus à mendis purgatum, & suæ integritati restitum fuit à viris quibusdam eruditissimis auctoritate Gregorii XIII. Pontificis anno salutis 1580.

Observatio in Gratianum.

Gratianus id vnum habet, quod reprehendi posse videtur, quod non habuit delectum auctorum, ex quibus decreta collegit, annotabo hic aliqua loca per modum exempli.

Primo distinctione XVI. can. Septuaginta, citatur epistola sancti Athanasii Episcopi Alexandrini de canonibus Nicænis incendio consumptis, ad Marcum Papam. Sed Card. caronius tomo tertio Annalium demonstrat, eo tēpore Athanasium fuisse exulem in Gallis, & incensionem illam canonum Nicænorum contigisse diu post obitum Marci Papæ, & ipsum Marcum defunctum iam fuisse, quando scribitur respondisse ad epistolam Athanasii: ut vndiq; nuter fundamentum harum epistolarum, & septuaginta canonum Nicæni Cocilii.

Secundo, distinctione 63. can. Adrianus, & can. in Synodo, ponuntur duo canones ex historia Ecclesiastica Sygeberti, quibus affirmantur inuestituræ Episcoporum concessæ Imperatoribus Hadriano, primo, & à Leone octavo summis Pontificibus: quos canones confictos fuisse à Sigeberto schismatico, historico probat multis argumentis Cardinalis Baronius tomo nono Annalium, ad annum tertium Hadriani primi Pontificis. Neque obstat, quod iidem canones habentur etiam apud Iuonem in Pannomia libr. 8. capit. 135. & 136. cum tamen Iuo Sigebertum ætate præcesserit, hoc (inquam) non obstat: quoniam Pannomia non dicitur Iuonis, quia sit ab Iuone composita, sed quia sit ex decreto Iuonis maxima ex parte decerpta. Quod autem auctor Pannomiæ sit recentior Iuone, perspicuum est ex libro octavo, vbi multa sunt decreta Innocentii secundi Pontificis, qui fuit Iuone posterior.

Tertio causa 24. quæstione 1. can. Hæc est fides; tribuitur iste canon sancto Hieronymo in Symbolo ad Damasum. Sed re vera desumptus est ex libello fidei Pelagii hæresiarchæ ad Innocentium primum Pontificem. Id satis constat ex sancto Augustino libro de gratia Christi cap. 30. 31. 32. & 33. vbi ponit ipsa verba huius Symboli, & dicit esse verba libelli, quem de fide sua Pelagius ad Innocentium misit.

Quarto, causa 10. quæstione 1. can. Quia Sacerdotes. Iste canon sumitur ex epistola sancti Hieronymi ad Damasum, de oblationibus altaris. Sed ea epistola indigna est quæ sancto Hieronymo tribuatur: nam inter sancti Spiritus organa numerat auctor huius epistolæ Eusebium Chronographum, quem sanctus Hieronymus Arianum hæreticum passim appellat.

Item scribens ad Damasum citat Chrysostomi Commentarium in Matthæum. At eo tempore, quo Chrysostomus scripsit in Matthæum, Damasus iam ante multos annos obierat. Obiit enim Damasus anno septimo Theodosii Senioris: Chrysostomus autem anno sequenti ordinatur Presbyter, & incipit concionari ad populum: inter quas homilias sunt etiam illæ, quibus explicatur Euangelium sancti Matthæi. Omitto quod stylus huius epistolæ impolitus, & barbarus cum sit, nihil habeat simile cum stylo sancti Hieronymi.

Quinto, causa 22. can. Nec artificioso: citatur sanctus Augustinus in libro de conflictu virtutum, & vitiorum cap. 19. At is liber non potest esse sancti Augustini, cum in fine eius libri commendetur Regula sancti Benedicti, qui fuit plus centum annis Augustino posterior.

Sexto, causa 27. can. Nubendi licentia iterum citatur idem liber cap. 24. qui nullo modo Augustini esse potest. Adde quod plurimis in locis Gratianus citat Chrysostomum pro auctore operis imperfecti, & Hieronymum pro Orige-

ne.

*

*

De
718

De Petro Lombardo. 1145.

Petrus Lombardus, Episcopus Parisiensis eodem tempore floruit, quo Gratianus, & sicut iste collegit Canones, & canonistarum quasi magister fuit: sic ille collegit sententias sacrorum Theologorum, & Magister sententiarum, & Theologorum Scholasticorum dici meruit. Ferunt Gratianum, & Petrum Lombardum, & Petrum Comestorem germanos fratres fuisse: sed fundamento caret ea opinio. Certe in patria non conueniunt: Gratianus enim Etruscus fuit ex Clusio Ciuitate: Magister Petrus, Lombardus ex Notaria; Petrus Comestor Gallus ex Trevis. Quæ scripserit Petrus Lombardus, ex epitaphio sepulchri eius, quod est in Ecclesia sancti Marcelli Parisiis, cognosci potest: sic enim ibi legitur, Hic iacet Magister Petrus Lombardus Episcopus Parisiensis, qui composuit librum Sententiarum, Glossas Psalmorum, & Epistolarum.

Porro libri sententiarum, quod est præcipuum opus Magistri Petri, quatuor sunt.

Primus continet sententias Patrum de Trinitate, & unitate Dei.

Secundus de creatione Mundi, ac præcipue Angelorum, & hominum, & de gratia Dei.

Tertius de Incarnatione Verbi, deque virtutibus, & vitiis.

Quartus de Sacramentis, & nouissimis, id est, Resurrectione, Iudicio, &c.

Observatio.

Quamuis Petrus Lombardus Magister appelletur, tamen discipuli eius, Scholastici doctores, viri acuti, & docti non omnia probant, quæ Magister docuit: norantur enim articuli viginti sex, in quibus Magister reiicitur, in additione ad Magistrum excusa typis. Nec solum opiniones eius aliquando refelluntur: sed etiam non defuerunt qui eum ad Alexandrum tertium Pontificem derulerint, hæresis nomine, quod docuisset, Christum, vt ho-

minem

minem non esse aliquid. Quam eius sententiam damnatam fuisse in Concilio quodam Parisiensi, iubente Alexandro Pontifice, testatur Matthæus Paris in historia Anglicana, in Henrico secundo pagina centesima trigesima secunda quæ damnatio contigit annis nouendecim post obitum eiusdem Petri. Non diu postea accusatus fuit à Ioachim, Abbate quod docuisset, vnam summam rem esse Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum. Sed Concilium Lateranense sub Innocentio tertio, Petri Lombardi sententiam approbavit, & contrariam Ioachimi Abbatis reprobavit.

De Ottone Frisingensi. 1145.

OTto Frisingensis Episcopus, insignis nobilitate, pietate, & doctrina, fuit Henrici quarti Imperatoris nepos, Henrici quarti sororius, Conradi Regis frater vterinus, Friderici primi patruus, initio Monachus fuit Cisterciensis, ac paulo post Abbas Morimundensis, deinde Episcopus Frisingensis, tandem in ipso eodem monasterio pie Deo animam reddidit anno Domini millesimo centesimo quinquagesimo nono, & quoniam Gilbertum Porretanum aliquando valde laudauerat, in morte reuocauit, si quid in eius laudem dixisset, quod fidei Christianæ contrarium videri posset. Siquidem aliqui articuli in Concilio Episcoporum ab Eugenio tertio Pontifice damnati fuerant sub nomine Gilberti. Vide hæc omnia apud Radeuicum libro secundo de gestis Friderici Imperatoris cap. II.

Scripsit Otto Frisingensis libros septem Chronicorum ab Orbe condito vsque ad annum Domini millesimum centesimum quadragesimum sextum, quibus addidit librum octauum de fine mundi, Antichristi persecutione Resurrectione mortuorum, iudicio finali, & gloria beatorum, ac supplicii damnatorum.

Scripsit præterea de gestis Friderici primi Imp. libros duos; quibus duos alios addidit Radeuicus Canonicus Frisingensis.

De Petro Comestore. 1150.

Petrus Comestor, qui & Magister historiæ Scholasticæ, hoc ipso tempore floruit: dedicauit enim opus suum Wilhelmo Archiepiscopo Senonensi, cui Alexander tertius Papa commisit, vt sententiam quandam Petri Lombardi damnaret, vt supra diximus. Scripsit historiam sacram 16 libris, qui sunt libri sacri historiales, videlicet Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri Iosue, Iudices, Ruth primus Regum, secundus Regum, tertius Regum, quartus Regum, Tobias, Ezechiel, Daniel, Iudith, Elther, Machabæorum, Historia Euangelica, & historia Actuum Apostolorum. Scripsit autem inferens verbis sacris multa ex Glossis, & ex prophanis auctoribus, & non raro admiscens incertas hiltorias.

De Theoriano. 1170.

Theorianus quidam Græcus vir doctus, missus fuit à Manuele Imperatore ad Armenos, vt eos ab erroribus circa fidem Christianam reuocaret: quod ille egregie præstitit anno Domini 1170. Extat dialogus Theoriani Orthodoxi cum generali Armenorum, in tomo quarto Bibliothecæ sanctorum Patrum editionis secundæ, estque dialogus lectu dignus, quamuis Genebrardus libro 4. Chronologiæ conetur excusare Armenos ab errore Petri Gaaphei, tamen iudicent lectores, an recte excusauerit.

De Hugone Etheriano. 1177.

Hugo Etherianus natione Tuscus, vir doctus Græce, & Latine, Constantinopoli degens scripsit valde erudite librum de processione Spiritus sancti aduersus errores Græcorum, quem librum ad Alexandrum tertium Pontificem misit anno 1177. teste Cardin Baronio tomo 12. Annalium, vbi & epistolam eiusdem Alexandri ponit, qua gratias agit Hugoni. Scripsit etiam de regressu animarum ab inferis. Vtrumque opus extat
in to-

in tomo 9. Bibliothecæ sanctorum Patrum; editionis secundæ.

De Arnaldo Carnotensi. 1177.

Arnoldus Carnotensis, Abbas bonæ Vallis, vir admodum pius, & doctus, & sancti Bernardi discipulus, & amicus in primis, ad quem etiam scripsit epistolas 310. de obitu suo iam imminente. Scripsit insigne opusculum de septem verbis nouissimis à Christo in Cruce prolatis. Scripsit item de laudibus Virginis Mariæ Matris Dei: quæ duo opera extant in Bibliotheca sanctorum Patrum tomo primo editionis secundæ. Scripsit quoque secundum librum vitæ sancti Bernardi, qui habetur ad finem operum sancti Bernardi.

De Ioanne Saresberienfi. 1177.

Ioannes Saresberienfis, Episcopus Carnotensis, vixit tempore Alexandri tertii. Scripsit multa, & in iis vitam sancti Thomæ Cantuariensis, Opus poenitentiale, Obiurgationem Cleri, Policraticum libris octo. De nugis curialium, Epistolas ad diuersos. Extant impressa anno 1513.

De Petro Blesensi. 1177.

Petrus Blesensis, Archidiaconus Bathoniensis, vixit tempore Alexandri tertii Pontificis, & Henrici secundi Regis Anglorum, cui diu familiaris, & administrer fuit. Scripsit multa sapienter, & eloquenter, quæ nunc extant opera Ioannis Busæi, edita sunt Moguntia anno 1600. videlicet epistolæ 180.

Tractatus de transfiguratione Domini.

Tractatus de Conuersione sancti Pauli.

Compendium in Iob.

Tractatus de Hierosolymitana peregrinatione.

Instructio fidei ad Soldanum Iconii.

Liber de confessione Sacramentali.

Liber de satisfactione à Sacerdote iniugenda.

Canon

Canon Episcopalis, siue de institutione Episcopi.

Inuectiua contra deprauatorem.

Tractatus de amicitia Christiana.

Ad hæc meminit ipse in Inuectiua aliorum operum suorum, quæ non videtur extrare. Inueniuntur multæ huius Petri epistolæ in tomo 12. Annalium Card. Baronii: & instructio fidei ad Soldanum, inuenitur etiam apud Marthæum Parisiensem ad ann. Dom. 1169. sub nomine Alexandri tertii Pontificis. Pontifex enim eam direxit nomine suo quamuis à Petro Blesensi conscriptam.

De Gulielmo Tyrio. 1180.

Gulielmus Archiepiscopus Tyri uiebat an. Do. 1180. Quo anno Manuel Imperator Græcorum obiit, ut ipse testatur lib. 22. historię suæ cap. 4. & 5.

Scriptur historiam de bello sacro libris viginti tribus, sed liber uicesimus tertius ab ipso inchoatus, non absolutus fuit. Incipit ab ann. Dom. 1095. & perduxit historiam usque ad ann. 1180. sed continuauit Ioannes Heroldus additis libris sex ad annum Domini 1151.

De Helmoldo Butsonensi. 1180.

Helmodus Canonicus Butsoniensis eodem tempore scripsit historiam Henetorum, siue Sclauorum à Carolo Magno usque ad annum Domini 1168.

De Gothefrido Viterbiensi. 1186.

Gotsefridus Viterbiensis Notarius Conradi tertii, & Friderici primi Imperatorum, scripsit Chronicum uniuersale, quod appellauit Pantheon, fortasse, quod contineat res gestas omnium Principum, tum Ecclesiasticorum, tum temporalium. Principes enim Dii appellantur in scripturis Scripsit autem partim prosa, partim carmine, & diuisit opus suum in partes viginti, & dedit illud Urbano tertio summo Pontifici, ad cuius Pontificatum historiam suam perduxit, id est, ab initio mundi usque ad annum Domini millesimum centesimum octuagesimum sextum.

Por-

Porro hoc ipso anno nupsit Constantia filia Rogerii Regis Siciliae, Henrico sexto filio Friderici primi, adolescenti annorum viginti, & vnus, adhuc viuente parente eius Friderico primo, vt idem Gothefridus testatur parte decima septima extrema.

Ex quibus refellitur fabula de Constantia filia Rogerii, Sanctimoniali, & vetula per dispensationem Cælestini tertii nubente Henrico sexto.

Cælestinus enim tertius sedere cœpit anno Domini 1191.

De Galielmo Neubrigensi. 1190.

Galielmus Neubrigensis eodem tempore scripsit historiam Anglicanam libris quinque & libr. 4. cap. 13. deplorat infelicem exitum Friderici primi, ob iniustam persecutionem factam legitimo Pontifici Alexandro tertio. Cœpit historiam suam ab anno Domini 1066. & breuissime pertransiit vsque ad annum 1135. quo anno senarium fuisse testatur, & ab hoc anno fusc scribit historiam gentis suæ vsque ad annum millesimum centesimum nonagesimum septimum.

De Rogerio historico. 1190.

Rogerus de Houedem insignis historicus scripsit libros duos Annalium Anglicanorum valde diligenter, & peruenit vsque ad Ioannem Regem, qui regnare cœpit anno Domini 1199.

De Theodoro Balsamone. 1191.

Theodorus Balsamon Patriarcha Antiochenus vixit tempore Xiphilini Patriarchæ Constantinopolitani, cui dedicauit suum opus. Gregorius autem Xiphilinus anno 1191. sedere cœpit. teste Baronio Bardin. tomo 12. Annalium ad annum 119. Scripsit Balsamon duos libros Commentariorum, vnum in Nomocanonem Photii, alterum in Canones variorum Conciliorum, & sanctorum Patrū. Fuit autem Balsamon schismaticus, & Romanæ Ecclesiæ infensus, non minus, quam Photius. Vide Baronium loco citato.

De

De Ioaehimo Abbate. 1195.

Ioaehimus Abbas Florensis Monasterii viuebat anno 1195. Scripsit in Isaiam, & Hieremiam, & Apocalypsim, & Concordiam testamenti veteris, & noui: quæ omnia extant. Circumferuntur quædam vaticinia sub eius nomine de futuris Pontificibus Romanis, quæ quam fidem mereantur, aliorum sit iudicium, illud mirum est, quod cum ea vaticinia ad solos quindecim Pontifices pertineant, tamen curiositas hominum ad nostra vsque tempora extendere illa conatur.

Seculum decimumterium ab Anno
1200. ad 1300.

De Innocentio tertio Pontifice.

Innoentius tertius Pontifex maximus sedere cœpit in Apostolica sede anno millesimo centesimo nonagesimo octauo, & sedit vsque ad annum 1216. Vir fuit multæ pietatis, & doctrinæ, nec minoris prudentiæ in Ecclesia gubernanda. Eius opera duobus tomis continentur.

In priore habentur.

Sermones de tempore.

Item de Sanctis, tum proprii, tum communes.

Item de consecratione Pontificis, quatuor.

Adhac libri.

De Eleemosyna,

In septem Psalmos pœnitent.

De laude charitatis,

De mysteriis Missæ,

De contemptu mundi,

Encomium in Christum, & eius Matrem,

Precationes de passione Christi,

De Sanctorum veneratione,

Hymnus in Christum, & eius Matrem.

I

I

I

6

5

3

3

3

Q

Cor-